చీకటిలో చీలికలు

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఈ నవల ముద్రితం కావడం యిది మూడోసారి. చాలా పాపులర్ కావడం వల్లకాదు - చాలాకాలం ఆగి ఆగి ప్రింటయింది. ఈ నవలకి ఎంతలేదన్నా 40 ఏళ్ళ వయస్సుంది ఎప్పుడూ ఎవరూ "అమ్మో - ఎంత మంచి నవల" అని అనలేదు. అయితే ఎక్కువమంది మహానుభావులు విమర్శించిన నవలగా దీనికి చిన్న ముందుమాట వ్రాయాలనిపించింది.

ఆ959 ప్రాంతంలో అప్పుడే చదువు పూర్తయి, నిరుద్యోగిగా వున్న రోజుల్లో ఈ నవల వ్రాశాను. అప్పటికి - బుచ్చిబాబు, చలం - యిలాంటి వారి ప్రభావం నా మీద వుంది. తెలిసిందంతా చెప్పెయ్యాలనీ, నాకు తెలిసిన రచయిత ఎంత గొప్పగా చెప్పాలనే యావ అప్పటిది. ఆ వాసన ఈ నవలలో ఎక్కువ. ఎలా కలిశారో పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యుల వారిని ఆ రోజుల్లో కలిశాను. వారిని ఈ నవలకి ముందుమాట వ్రాయమన్నాను. (ముందు మాటలూ, అంకితాలు బొత్తిగా అలవాటు లేదు) ఆయన వ్రాశారు. ముందుమాట వ్రాశారు గనుక విమర్శించలేదేమో కానీ, మొహమాటపడి బాగుందన్న గుర్తు.

ఆ962లో విశ్వనాధ సత్యనారాయణగారికి చిత్తూరులో సన్మానం జరిగింది. ఆయన గుంటూరు శేషేంద్రశర్మగారి (అప్పటి చిత్తూరు మునిసిపల్ కమిషనరు) యింట్లో బస చేశారు. అక్కడ నా నవలలో ఒకటి రెండు పేజీలు చదివారమో. ఆ సాయంకాలం సభలో ఆర్ద్రుద తమ కిన్నెరసాని పాటల్ని పిప్పరమెంటు పాకం అన్నందుకు ఆయన్ని తిడుతూ పనిలో పని నాకూ రెండు వడ్డించారు. "ఇందాక ఎవరో రచయిత నవల చూశాను. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మరో లోకంలోకి ఎగిరిపోతున్నాయంటాడు" ఇలా సాగింది. నాకు ఆ రచయిత ఎవరో వెంటనే అర్ధమయింది. నా పక్కన కూర్చున్న శేషేంద్రశర్మగారు, మల్లాది వసుంధరగారూ, మల్లాది రామచంద్ర శాస్త్రిగారూ యిబ్బంది పడుతున్నారు.

సభ ముగిసింది. రాత్రి విశ్వనాధ వారికి చెప్పినట్టున్నారు. ఆ విమర్శించిన రచయిత నేనేనని. మర్నాడు మధ్యాహ్న భోజనం శర్మగారింట్లో జి. కృష్ణగారూ, వి.డి. ప్రసాదరావుగారు ప్రభృతులు వచ్చిన గుర్తు. అప్పుడు ఈ ప్రసంగం టేపు వేశారు. నన్ను విమర్శించే ప్రసంగం వచ్చేటప్పటికి సత్యనారాయణగారు నావేపు తిరిగి "మిమ్మల్ని తిట్టినట్టున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ.

నేనూ నవ్వేసి "ఆ విధంగానయినా ఆ మాత్రం నవల చదివారు. అదీ నాకు ఆశీర్వాదమే" లాంటి మాటలేవో అన్నాను. ఏమయినా, విశ్వనాధ గారు కించపడ్డారు. అనవసరంగా నన్ను విమర్శించినందుకు. ఆయన "నిండు మనంబు నవ్యనవనీత సమానము" కోవలో మనిషి. ఆ ఆలోచన మనస్సులో పీకుతున్నట్టుంది. ఆ సాయంకాలం అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ అధ్యక్ష్యులు, చిత్తూరు వారు విలాససభ అధ్యక్షులు ఆర్.బి రామకృష్ణరాజు గారు రామవిలాససభలో సభ ఏర్పాటు చేశారు. విశ్వనాధ వారు బజారుకెళ్ళి శాలువాలు కొనుక్కొచ్చి - ఆ సభలో మా రచయితలు - నేనూ, మధురాంతకం, పల్లంపాటి, రాజేంద్ర సదానంద (వీరంతా వున్న గుర్తు) అందరికీ శాలువాలు కప్పారు - అదీ వారి ఔదార్యం.

ఆ రోజుల్లోనే తిరుదణ్ణామలైలో వుంటున్న చలం గారి దగ్గరికి వెళ్తూండేవాణ్ణి. వారికి 'చీకటిలో చీలికలు' నవల పంపాను. "మీ పుస్తకం అందింది. ఈ నక్కకి అది కూజా భోజనం" అని వ్రాశారు.

తరువాత నాలుగైదు పుస్తకాలొచ్చాయి. "నర్తకి అదే పనిగా చదువుతోంది. అయ్యో అందరూ చచ్చిపోతున్నారే" అని మధ్య మధ్య బాధపడుతోంది అంటూ తరువాత చదివినట్టున్నారు.

"అందులో వర్ణనలన్నీ అనవసరం. కృత్రిమం మీరు కూడా అవన్నీ చూసి వుండరు" లాంటి వాక్యాలు గుర్తున్నాయి.

ప్రస్తుతం ఈ నవలని సవరణలు చేసి, కుదించి ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఆనాటి 'చీకటిలో చీలికలు' దగ్గర్నుంచి నిన్న మొన్నటి 'ఎరసీత' వరకు - ఓ రచయిత మానసిక పరిణామాన్ని తెలియజెప్పడం కూడా సమగ్ర సాహిత్య పరిచయ లక్షణం కనుక ఈ నవలకీ ఈ సంపుటాల్లో స్థానం వుంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

గులాబి ఎర్రటి చీర గాలికి రెపరెపలాడడం కనిపించింది. తన సంస్కారంతో, నేర్పుతో గులాబిని కూడా కాస్త మార్చాడు కాశీపతి.

కనిపించే మేరకు వాళ్ళను చూస్తూ కూర్చుని "నేను చేసిన మంచి పని యిదొక్కటే కాబోలు" అనుకున్నాడు.

లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ప్రతి గవాక్షాన్నీ తట్టి అలిసిపోయిన పథికుడులాగా మూలుగుతోంది రైలు. పాత సంగతుల్ని ఆలోచించడానికి మనస్సు మొరాయిస్తోంది. తన ఒంటరితనానికి ఏదన్నా ఆస్కారం వుంటే బావుణ్ణనిపించింది. ఇంతకాలం ఆదర్శాలను, లక్ష్యాలను అండగా వుంచుకున్నాడు. వాటి అనావశ్యకత అంతా పూర్తయాక అర్థమయింది. గులాబి చివరగా చెప్పిన వాక్యం గుర్తుకొచ్చి మళ్ళీ నవ్వుకున్నాడు.

గోవర్ధనరావుగారుంటే ఓ కిరస్తానీ అమ్మాయిని చేసుకోమని సలహా యిచ్చేవారు.

వెంకటపతి అయితే భార్య వున్నదనుకుని బ్రతకడం నేర్చుకోమంటాడేమో?

పీతాంబరం "భార్యతో బ్రతకడం ఒక గేమ్ అనుకోవడం అలవాటు చేసుకోండి ముందు" అంటాడు.

విశ్వేశ్వరం "నువ్వు బ్రతుకుతున్నావా? అది మొదట ఆలోచించు" అంటాడు.

తెలతెలవారుతూండగా వరదరాజుల్ని ఎవరో తట్టిలేపారు.

రైలు గడగడలాడుతూ నీటిమీద పాకుతోంది.

ఒక్కసారిగా ఆ వ్యక్తిని పోలిక పట్టలేక తికమకపడ్డాడు వరద. "నేను కుటుంబరావును. గుర్తుందా?" అన్నాడతను. విజయవాడ దీపాలు కిటికీలోంచి కనిపిస్తున్నాయి.

తూర్పు ఆకాశం వెలుగులో కొండ రంగు వేసుకున్నట్లుంది.

"గుర్తుంది. పీతాంబరం ఎలా వున్నారు?" అన్నాడు వరదరాజులు.

"ఇప్పుడా? మీరు వెళ్ళిన పదిరోజులకే పోయాడు. సరి, రవణమూర్తిని చూస్తారా?"

తుళ్ళిపడ్డాడు.

"రవణమూర్తా, ఏ రవణమూర్తి?"

"నాకు తెలుసునతడు. ఓసారి పీతాంబరాన్ని చూడడానికి కూడా వచ్చాడు. ఇద్దరూ మీ గురించి మాట్లాడుకున్నారు కూడాను."

నిద్దరమత్తు యింకా వదల్లేదు.

మురికి కూపాల్ని దాటి గడబిడగా విజయవాడ వేపు పరిగెత్తుతోంది రైలు. కుటుంబరావు తలుపు పట్టుకుని నిలబడ్డాడు.

సన్నగా, వేరులా వుండే రవణని ఊహించడానికి శతవిధాలా ప్రయత్నిస్తున్నాడు వరదరాజులు.

ఒక్కసారిగా కుటుంబరావు వేపు తిరిగి "చూస్తాను" అన్నాడు.

రైలు ప్లాటుఫారాన్ని పట్టుకుని మెల్లిగా ముందుకు నడుస్తోంది. సంచి పట్టుకుని దిగడానికి సిద్ధమవుతూ "అయితే యీ పక్క స్టేషనులో 'ముస్తాబాద్'లో దిగండి. రెండు మైళ్ళు నడిస్తే చిన్నవూరు వస్తుంది. పేరు 'పురుషోత్తమపురం'. అక్కడ అడిగితే చెప్తారు.

రైలు ఆగడంతోటే దిగి నమస్కారం చేశాడు. ఇంకేదో అడగబోయేలోగానే పది గజాలు దాటిపోయాడు. విస్తుపోయి అలానే చూస్తూ నిలబడ్డాడు వరద.

రైలు 'ముస్తాబాద్'లో ఆగీ ఆగడంతోటే మరో ఆలోచనలేకుండా దిగిపోయాడు.

రవణ ఎలా వున్నాడు? అన్న సందిగ్ధం కంటే ఎంతగా మారాడా అన్న ప్రశ్న మాటిమాటికీ వేధిస్తోంది.

వరసగా నలుగురు నిలబడడానికి చాలని చిన్నదొడ్డిలా వుంది ముస్తాబాద్.

ఎవర్నీ ఏమీ అడగకుండా బయలుదేరాడు వరదరాజులు.

అమ్మ, చెల్లెలు, ఆశలూ, కోరికలూ అన్నీ పోయాక యీ మారుమూల, ఈ కుగ్రామంలో రవణ ఏం చేస్తున్నాడా అన్న ఆశ్చర్యం పోను పోను ఎక్కువవుతోంది.

సగం విరిగిన బోర్డు మీద "పురుషో..." అన్న అక్షరాలు మాత్రం మిగిలాయి. కుటుంబరావు చెప్పిన విషయం తప్పు. ఇంకా మూడు మైళ్ళుంది ఊరు.

తూర్పు ఆకాశం మరీ ఎర్రబడింది.

బొగడచెట్టు కాస్త పాటి నీడలో అర్ధనగ్నంగా దిగుడుబావి దగ్గర స్నానం చేస్తున్న ఆడంగులు వరదని విచిత్రంగా చూశారు.

వాళ్ళని చూస్తూ బాటకు దూరంగా అడుగువేశాడు. అడుసులో కాలుజారి పడబోతే ఎవరో రైతు ఆదుకుని ఆపాడు.

"ఏంది బాబూ?" అంటున్నాడు.

"పురుషోత్తమపురం పోవాలి"

వేలెత్తి చూపించి అరకను భుజం మీద మార్చుకుని నడిచిపోయాడు. బాట కొండచుట్టూ తిరిగి వరిపొలాల మధ్య నుంచి దారి తీసింది. కనచూపు మేరవరకూ వరివెన్ను పచ్చదనం కళ్ళు చెదిరిస్తోంది. పొలం మధ్యగా వుండగా వీచిన గాలికి వెన్నులు కదిలి చేతికి తగిలితే గగుర్పాటు కలిగింది. నేలచెమ్మకు పంచె తడిసి జీరాడింది. మరయిదు నిముషాల్లో ఏభై గడపతో చిన్నగ్రామం కనిపించింది. ఆటకి పేర్చిన బొమ్మరిల్లులాగా, వరసగా తీర్చిన గుడిసెలు వింతగా కనిపించాయి. మర్రిచెట్టు పళ్ళెం మీద కూచున్నవాళ్ళంతా అతణ్ణి విచిత్రంగా చూశాడు.

"రవణమూర్తి అని ఒకాయన వుండాలిక్కడ" అన్నాడు.

"సింగయ్య తాత తాలూకు" అన్నారెవరో.

బొద్దుగా పొట్టిగా వున్న కుర్రాడొకడు లేచి "రండయ్యో" అన్నాడు.

గ్రామమంతా మూడు వరసల్లో ఉంది.

ఊరికి మధ్యగా పందిరి వేసినట్లు పెద్ద మర్రిచెట్టు కుడివేపు. పొలాల్లోకి నీరుతోడే ఏతాం. యిటువేపు ఏదో అమ్మవారి గుడీను.

రెండో వరసలో మూడో యిల్లు చూపించి మాయమయాడు కుర్రాడు. వెదురు మద్దెలతో ముందు వసారాకు అడ్డుకట్టిన అరుగుల పక్కనే చిన్నగదీ, లోపలికి వెళ్ళడానికి యింటి తలుపూ కనిపించాయి.

ఇంతదూరం వచ్చి, యీ యిల్లు చూశాక మొదట వరదకి అనుమానం వేసింది. తనను కుటుంబరావు మోసపుచ్చాడేమోనని. రవణ యిలాంటి గ్రామంలో, యీ గుడిసెలో ఉంటాడన్నది నమ్మలేని విషయం. ఎడ్లబండి ఎదురుగ్గా వస్తే పక్కకి తప్పుకుని యింటిరాటను పట్టుకున్నాడు. యింట్లోంచి ఎవరో స్త్రీ పైకి రాబోయి వరదని చూసి ఆగిపోయింది.

వరద సంశయం మరీ ఎక్కువయింది. రవణ యిక్కడ ఉండడని నిస్పందేహంగా తోచింది.

ఇంట్లోంచి ఎవరో పాడుతున్నారు. ఒక కుర్రాణ్ణి భుజం మీద వేసుకుని ముందొక అమ్మాయిని చేతుల్తో ఎగరేస్తూ పాట చివరి పదాల్ని నానుస్తూ లోపల్నుంచి వచ్చాడొకాయన.

చివరిసారిగా ప్రయత్నించాలని రవణ విషయం అడగబోయాడు వరద.

అరుగువేపు తిరిగి ఆ వ్యక్తిని చూసి ఒక్కసారిగా నిశ్చేష్టుడయాడు. ఇద్దరి పిల్లల్తో ఆడుకుంటున్న రవణమూర్తి స్పష్టంగా గుర్తు తెలిశాడు.

వరదని చూస్తూనే అరుగుమీద చదికిలబడి, అతని రెండు చేతులూ పుచ్చుకుని "వరదా!" అన్నాడు రవణ.

గుమ్మానికి చేరబడి ఆ యిల్లాలు అలాగే నిలబడింది.

అంతా విచిత్రంగా, ఏదో కలలాగా జరిగిపోతున్నట్లుంది వరదకి.

పిల్లలిద్దరూ అతని రెండు భుజాల్నీ పట్టుకుని వదలడం లేదు. తేరుకునేసరికి వెయ్యి యుగాలు పట్టింది వరదరాజులుకి.

"ఎలా వచ్చావిక్కడికి?" అన్నాడు రవణమూర్తి మటం వేసుకుని అరుగుమీద కూచుంటూ.

మాట్లాడలేకపోతున్నాడు వరద.

"వీళ్ళిద్దరూ పిల్లలు" అన్నాడు రవణ యింకేం మాట్లాడడానికీ తోచక.

"ఉండవేమోననుకున్నానిక్కడ. చివరి క్షణం వరకూ అనుమానం వేసింది. నీకు పిల్లలంటే మరీ దిగ్భ్రమగానే ఉంది."

సిగ్గుపడ్డాడు రవణ. రవణలో చాలా మార్పు కనిపించింది. పాత పిరికితనం, భయం, తాటస్థ్యం అన్నీపోయాయి. ముఖంలో నిబ్బరం, ధైర్యం, అంతకు మించి తృప్తీ కనిపించి ఆశ్చర్యపోయాడు వరదరాజులు.

రవణమూర్తి జీవితంలో యింత మారగలడన్నది కలలో కూడా ఊహించలేని విషయం. వీటన్నిటికీ వెనక యింత మార్పు కలిగించే ఏదో అనిర్వచనీయమైన శక్తి ఉండాలనిపించింది. ఆ ప్రశ్నే అతణ్ణి అడిగాడు.

"ఇంతగా ఎలా మారగలిగావ్?"

నవ్వాడు. "ఏమో, నాకే తెలీదు. మా ఆవిణ్ణి చూపిస్తాను రా" చెయ్యిపట్టుకుని లోపలకు తీసుకెళ్ళాడు.

వరదని చూసి నివ్వెరపోయి గోడని ఆనుకుని నిలబడ్డదామె.

"వరదరాజులు అని చెప్పేవాణ్ణే - యితను" అన్నాడు క్లుప్తంగా.

వింతగా, ఏదో అద్భుతాన్ని చూస్తున్నట్లు కళ్ళు పెద్దవి చేసి చూస్తూ నిలబడ్డదామె. ఎర్రటి కుంకుమ, బొద్దుగా ముండిగా మెడమీదకి తిరిగి వాలిన జుత్తూ, సన్నటి మెడని గట్టిగా కావలించుకున్న వెడల్పాటి ఆభరణం, ముక్కుకి విచిత్రమయిన అలంకారం పల్లెటూరి సంప్రదాయమంతా పూర్తిగా ఆమెలో కనిపించింది.

"నేనింతగా మారడానికి కారణం ఏమిటా అని అడుగుతున్నాడు" అన్నాడు రవణ నవ్వుతూ.

బెరుకుగా చూస్తూనే నవ్విందామె.

"ఇక్కడ కాఫీ అదో తమాషా. ఈ గ్రామమంతటికీ ఒక్క మా యింట్లోనే కాఫీ తయారవుతుంది. కూచుందాం రా" అన్నాడు.

మరీ ఎత్తులేని బల్లమీద కూచున్నాక "ఎలావచ్చావిక్కడికి?" అన్నాడు వరద.

"ఏమో నాకే తెలీదు. పాత విషయాలేవీ గుర్తులేవు నాకు" అన్నాడు చిన్నమ్మాయిని మోకాళ్ళకు ఆనించుకుంటూ.

"ఏవీఁ గుర్తులేవా?"

"ఊహూఁ"

"నీలవేణి?"

తెల్లబోయి ఒక్కసారి వరద ముఖం చూశాడు.

"ఇప్పుడెక్కడుంది?"

సూటిగా రవణ కళ్ళల్లోకి చూశాడు "ఏం? మీ ఆవిడనీ, పిల్లల్నీ పరిచయం చేస్తావా?"

"........"

"పోనీ యిక్కడికి నేను తీసుకొచ్చేదా?"

"ఇక్కడికా! ఎందుకు?" అన్నాడు ఆతృతగా.

ఫక్కున నవ్వాడు వరదరాజులు అతని అదురుపాటు చూసి.

"ఒక్కటి చెప్పు పోనీ, నీలవేణి నన్ను పెళ్ళి చేసుకున్న విషయం తెలుసా?"

"పీతాంబరం చెప్పాడు"

"వినత చచ్చిపోయిన విషయం తెలుసా?"

ఒక్క క్షణం నిశ్శబ్ధంగా వుండిపోయాడు.

"తెలీదు" అన్నాడు.

"ఇప్పుడు మరొక విషయం చెప్తాను విను. నీలవేణి కూడా చచ్చిపోయింది"

అతని కళ్ళల్లో భీతి, ద్వైధీభావం స్పష్టంగా గుర్తించాడు వరద.

"ఎలా చచ్చిపోయింది?"

"'ఎలా' అని అడక్కు. 'ఎందుకు' అని అడుగు"

".........."

"మొదట్నుంచీ అందరిమీదా సానుభూతి చూపించడమే తెలుసు నీలవేణికి. నీ దైన్యతనూ, నా చేతకాని తనాన్నీ ప్రేమించింది. ఓ విధంగా చెప్పాలంటే, నాకోసం కాక, నన్ను ఓదార్చడానికి నన్ను తృప్తిపరచడానికి పెళ్ళికి ఒప్పుకుంది. అందర్నీ, అన్నిటినీ తప్ప తనని తాను ప్రేమించుకోలేని నీలవేణి నిశ్శబ్దంగా కన్నుమూసి స్థిమితపడింది. తనని తానే హత్యచేసుకుంది. అదీ కథ."

మంత్రముగ్ధుడిలాగ వింటూ కూచున్నాడు రవణ. "అవన్నీ వద్దులే యిప్పుడు. గులాబి కాశీపతిని పెళ్ళి చేసుకుంది" అన్నాడు.

ఆశ్చర్యంతో వరదరాజులు ముఖం చూశాడు రవణ.

"ఎప్పుడన్నా మళ్ళీ నిన్ను జీవితంలో కలుస్తానా అనుకునేవాణ్ణి. నాకేం తెలుసు? యింకా నా మీద నీకు పాత దురభిప్రాయం వుందా?"

"ఏమిటి?"

"తెలీదూ నీకు సుజాత విషయం?"

రవణ లేచి నిలబడి అమ్మాయిని ఎత్తుకుని పచార్లు సాగించాడు.

తన తొందరపాటుకు, కనిపిస్తే ఎప్పుడన్నా చెప్పాలన్న విషయాలన్నీ ఒక్కసారి బయటికి వచ్చినప్పటి తీవ్రత - తనకి తానే సిగ్గుపడ్డాడు వరదరాజులు.

కాస్సేపాగి "పీతాంబరం ఏదన్నా చెప్పాడా నీకు?" అనడిగాడు.

"లేదు"

ఆ విషయం వెల్లడించడం మంచిదా, కాదా అన్న సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. నిందకు కారణమయిన వ్యక్తీ, ఫలితం అనుభవించిన వ్యక్తీ లేరిప్పుడు.

అప్పటి అభిప్రాయం ఏదన్నా కానీ, యిప్పుడు రవణమూర్తి కూడా స్థిమితంగానే వున్నాడు. ఇకపోతే ఆ నిందను మాపుకోవలసిన బాధ్యత తనది. ఇంతవరకూ వచ్చాక, దానిఫలితాలు దాదాపు పూర్తిగా అనుభవించాక యిప్పుడిక ఆ విషయం చెప్పకపోతే అందువల్ల లాభం ఏవిధంగానూ ఉండకపోగా, పీతాంబరం మీద జుగుప్స, మానవతమీద అపనమ్మకం మిగలడమే జరుగుతుంది.

అందుకని చెప్పబోయి, నాలిక చివరివరకూ వచ్చిన విషయాన్ని నవ్వులో దాచుకుని మాట మార్చాడు.

"ఏం చేస్తావిక్కడ?"

"ఏమీ చెయ్యను"

"మరి భోజనం?"

"పొలాలున్నాయి. మావగారు యిప్పుడే వస్తారు. చూపిస్తాను"

"శానిటోరియంలో ఒంటరిగా చెట్టుకింద కూచున్న నిన్ను చూసి ఒక్కడివీ ఎలా బతుకుతావా అనుకునేవాణ్ణి. యిప్పుడు నిన్ను చూస్తే యింకా నేనే నేర్చుకోవలసిన విషయాలున్నాయనిపిస్తోంది"

ఐదేళ్ళ కుర్రాడు నీళ్ళు తీసుకొచ్చి యిచ్చాడు కాళ్ళు కడుక్కునేందుకు.

"వీడి పేరేమిటి"

"వాడినే అడుగు"

అడిగాడు.

"వరద"

నిర్ఘాంతపోయాడు వరదరాజులు. నీళ్ళు అలానే పట్టుకుని విచిత్రంగా రవణ ముఖం చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

"ఇలా పెరటివేపు వెళ్ళవచ్చు" అంటూ దారి చూపించింది రవణ భార్య.

ఆశ్చర్యాన్ని ఆకట్టుకోలేకపోతున్నాడు వరద. కాళ్ళు కడుక్కుని వస్తే బల్లమీద కాఫీ కనిపించింది.

ఆ కాస్తపాటి విచిత్రమయిన అనుభవాన్నీ, ఎన్నో ఏళ్ళ తర్వాత మళ్ళీ రవణను కలిసిన క్షణాలను యింకా పొడిగించి సామాన్యం చేయడం యిష్టంలేకపోయింది వరదకి. అందుకని కాఫీ త్రాగుతూనే లేచాడు "వెళ్ళాలి" అంటూ.

"రెండురోజులు ఉంటారనుకున్నాను" అంది రవణ భార్య గుమ్మానికి ఆనుకుని నిలబడి. వీధి వసారాలోకి వచ్చాడు రవణ.

తూర్పు ఆకాశాన్ని సూర్యుడు ఉదయించబోయే వేళకి ఈశాన్యం నుంచి నల్లటి మేఘాలు కమ్ముకొచ్చాయి. చీకటి పూర్తిగా విడలేదు. పైగా రానురాను దట్టమయింది.

మర్రిచెట్టు నీడవరకూ తనతో నడిచివచ్చాడు రవణ. ఇంటికి పదిగజాలు దూరం కాగానే అన్నాడు. "తనమీద తనకే నమ్మకం లేని వాడిని భవిష్యత్తు మరీ పిరికివాణ్ణి చేస్తోంది. భవిష్యత్తుని నమ్మే ముందు తనని తాను నమ్ముకోగలగడం నేర్చుకోవాలి" పెద్ద వేదాంతిలాగా చెట్టు నీడలవేపు చూస్తూ అన్నాడు.

"ఎప్పుడు నేర్చుకున్నావ్ యీ పాఠాన్ని?"

"సుజాత చచ్చిపోయినప్పుడు కొంచెం తెలిసింది. మిగతా పాఠం నీలవేణి దగ్గర నేర్చుకున్నాను. ఫలితం ఆమెను వదిలి దూరంగా పోవడం."

కుర్రాడు 'వరద' పరిగెత్తుకుని వచ్చి తండ్రి చేతిని పట్టుకుని నడిచాడు.

చెట్టువరకూ వచ్చి "ఇక వెళ్తాను" అని ఆగాడు రవణమూర్తి.

ఆ మాటలేమీ వినిపించడంలేదు వరదరాజులుకి.

తండ్రిపక్కన నిలబడ్డ కుర్రాడివేపు చూస్తూ, ఒక్కసారి వంగి ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

వెళ్తూ వెళ్తూ "నువ్వు చాలా పోగొట్టుకున్నావ్. కానీ గొప్ప విశేషాల్ని సాధించావు. నేను అన్నీ పోగొట్టుకుని, కనీసం నీలవేణినన్నా నిలబెట్టుకోలేకపోయాను" అన్నాడు.

నాలుగడుగులు వేశాక "మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా వస్తావా?" అని అడిగాడు వరద.

వెనక్కి తిరగకుండానే ఆలోచించాడు వరద. 'మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా వస్తానా?' అని. ఆలోచించి "రాలేను, ఇంత గొప్ప సత్యాన్ని ఆకళింపుకు తెచ్చుకోవడం నాకు సాధ్యంకాదు" అనుకున్నాడు.

"రాలేను" అని వినిపించీ వినిపించనట్లు గొణిగాడు.

పొలాలమీద మేఘాల చీకటినీడలు సుడులు తిరుగుతున్నట్లున్నాయి.

రవణమూర్తిని చూశాక తృప్తికన్నా. గుండెలోంచి ఎవరో చెయ్యిపెట్టి కదిపినట్లు తన జీవితంలో అసమగ్రత తెలిసి వచ్చింది. శుష్కంగా, ఆవేశాలతో, అలక్ష్యంతో వ్యక్తిత్వాలపై పగతో ఒక దశ గడిచిపోయింది. రోడ్డంతా ఎత్తుపల్లాలుగా ఉంది. తొందరగా నడుస్తూంటే క్రిందకీ మీదకీ శరీరం తేలిపోతున్నట్లుంది. కొండపక్కనుంచి నడిస్తే వేడిగాలి శరీరాన్ని తాకుతోంది. ఎంతసేపూ పాత అనుభవమే గుర్తు వస్తోందతనికి. మళ్ళీ వెనక్కు వెళ్ళి రవణమూర్తి దగ్గర పదిరోజులు వుంటే బావుణ్ణనిపిస్తోంది.

మానసిక, తాత్విక సమస్యలతో సతమతమయింది అతని జీవితం. ప్రకృతికీ, దుష్టశక్తులకీ మధ్యపోరాటం, ఆశనిరాశల మధ్య అంతర్యుద్ధం, ప్రేమకూ, మనస్సు అభిరుచులకూ మధ్య వైరుధ్యం, సంక్షుభితమయి, ముకుళితమయి, దారేదో తెన్నేదో తెలీకుండా రిచ్చవడిన మూగ హృదయం, వీటన్నిటికీ వెనక నశింపులేక, పూర్తిగా వదులుకోవడానికి యిష్టపడి "ఆత్మవిశ్వాసం" ఎంత దిగుజారుతున్నా ముందుకు తోసేసే వదలని కోరికా, బ్రతుకు బరువులో ఆయాసం, స్వప్నాల కనువిప్పు, ఆశ, నిరసన నైష్కల్యం వీటన్నిటికీ ప్రతినిధి వరదరాజులు.

ప్రతి విషయంలోనూ సంశయం, ప్రతి సంఘటన గురించి భయం, ప్రపంచం గురించి పీడకలలు వీటన్నిటి మధ్య నలిగి, తమస్సులో కళ్ళు విప్పి 'ఏమీ లేద'ని తిరిగి వచ్చిన వ్యక్తి మిగిలాడు.

అతను వరదరాజులు.

వెంకటపతి మాటలు యిప్పుడిప్పుడు గుర్తుకొస్తున్నాయి.

"జీవితం నుంచి అన్నీ ఆశించి ఏమీ యివ్వలేదని ఏడ్చేవాడి కంటే జీవితం నుంచి ఏమీ ఆశించకుండా అది యిచ్చేదల్లా పుచ్చుకున్నవాడు గొప్పవాడు" అసలు జీవితం నుంచి ఏదన్నా ఎందుకు ఆశించాలి?

మేఘాలు మరీ దట్టమయాయి. క్షణంలోనో, సగంలోనో ఉధృతంగా వర్షం ఎత్తుకొనేట్లుంది. ఎదురుగ్గా స్టేషన్ మసక మసకగా కనిపిస్తోంది. ఈ ఒంటరితనం భరించరానిదిగా వుంది. ఎవరన్నా తోడు వుంటే బావుణ్ణు.

సావధానంగా ఆలోచిస్తే విశ్వేశ్వరం కుక్కని పెంచడంలో, గోవర్ధనరావుగారు కిరస్తానీ అమ్మాయిని పెళ్ళాడడంలో, పీతాంబరం నవ్వులో, వెంకటపతి నిర్లక్ష్యంలో, రవణ నిశ్శబ్దంలో, కాశీపతి దైన్యంలో అర్థం అవగాహనకు వస్తోంది.

స్టేషన్లో రైలు సిద్ధంగా వుంది.

వెనక్కు తిరిగి చూస్తే నునుపు తీరి ఏదో వికృతమైన ఆకారాన్ని గుర్తుతెచ్చే కొండ వాస్తవికతకు నిదర్శనంగా కనిపిస్తోంది.

రవణ తనకోసం పరిగెత్తుకు వస్తాడేమోనని కొండపక్క సన్నటి బాటవేపు ఆశగా చూశాడు.

వంట్లో నీరసంగా వుంది. ఇటువేపు తిరిగేసరికి రైలు వెళ్ళిపోయింది. తన పరాకకు తనకే నవ్వొచ్చింది. కనుచూపు మేరలో విజయవాడ ఇళ్ళు కనిపిస్తున్నాయి. ఉన్నట్లుండి గాలి ఉధృతంగా హోరు పెట్టూ స్టేషనుకు అడ్డంగా వీచింది.

"విజయవాడ ఎంతదూరం?" అనడిగితే "మూడు" అన్నారెవరో.

చీకటి ఎక్కువవుతున్నట్లుంది. విజయవాడ స్టేషన్లో దీపాలు చీకటిలో చీలికలులాగా కనిపిస్తున్నాయి. అటువేపే చూస్తూ నడక ప్రారంభించాడు.

అలసట క్రమంగా ఎక్కువవుతున్నట్లుంది. మనస్సు మోసపుచ్చడంలో రైలు తప్పిపోయిన వరదరాజులు నడుస్తున్నాడు. వరదరాజులు అలా నడుస్తూనే ఉన్నాడు.

(సమాప్తం)

Post your comments